

ROVDYRFORLIKET – SONEPOLITIKK OG FORVALTNING

UTTALELSE FRA ORDFØRERE I KOMMUNER SOM HELT ELLER DELVIS LIGGER I GRØNN SONE. (Grønn sone = prioriterte beiteområder)

Bakgrunnen for denne uttalelsen er den svært krevende situasjon som har oppstått for småfenæringa (det som er igjen av den), i de områder som innenfor Rovdyrforliket er definert som grønn sone. I det enstemmige Stortingsvedtaket fra 2011, punkt 2.2.19 heter det:

«Det er et felles mål at tapstallene for beitenæringen må ned. Soneinndelingen må forvaltes tydelig. I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder skal miljøforvaltningen i større grad enn i dag bidra til å effektivisere slikt uttak, uavhengig av om bestandsmålet er nådd. I prioriterte rovviltområder skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet. Det skal ikke være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområde for tamrein.»

Et samlet Storting har altså slått fast at «**Uttak skal gjøres raskt..Det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensiale i prioriterte beiteområder..**»! Som et eksempel er Stange kommune i sin helhet en del av grønn sone. Det har i sommer vært kontinuerlige skader fra ulv. Sauebønder i Stange og Eidsvold opplever situasjonen som ekstrem. (Hamar Arbeiderblad 24. juni). De alvorlige problemene for småfenæringa begrenser seg dessverre ikke til Stange og Eidsvoll. Hvert år opplever mange kommuner i både Akershus og Hedmark, kommuner som ligger i grønn sone, store utfordringer knyttet til at Stortingets vedtak om at beitedyra har forrang i grønn sone. I fjor (2014) var for eksempel Folldal svært utsatt, det samme var området Sålekinna i Os og Tolga. I Eidsvoll anslår en at fram til midt i juli (2015) er det mellom 40 og 50 dokumenterte skader av ulv. Fra Tynset meldes det om store skader i Nord-Østerdal nå i juli.

Denne uholdbare situasjon gjelder ikke bare i Hedmark. Også i Oppland er det hvert år store skader i områder der beitedyr har forrang. I år har det ikke minst vært kommunene i midtdalen, eksempelvis Sør-Fron, som har opplevd store tap i områder der det etter **rovdyrforliket ikke skal være rovdyr som representerer ett skadepotensialet**. I avisas Gudbrandsdølen Dagingen (28.07.2015) uttaler leder av rovviltnemda i Oppland, Ivar Odnnes, at det «aldri noensinne har vært mer ulv i Gudbrandsdalen»

Det er derfor ingen tvil om at Stortingets vedtak, med de forvaltningsgrep som en per i dag anvender, ikke blir implementert.

Det er snakk om ikke- målbare faktorer/lidelser for dyra og psykiske lidelser for eierne. Beitebrukerne selv kan fortelle om nærmet ufattelige scener. Et eksempel var en sau som vanligvis kom løpende når en var ute i skogen for å se om dyra, nå sto dyret fast i et kjerr fordi det hang fast i sine egne tarmer, etter å ha blitt skadet av ulv. «Jeg tar aldri med ungene til skogs etter dette», uttalte saueeieren. Det er en Høyesterettsdom på beiteretten i Norge.

I Stange, som altså ligger i grønn sone, var det for noen år tilbake nærmere 100 aktive brukere, som drev den mest økologiske og naturvennlige produksjon en kan tenke seg. Beitende dyr på fornybare ressurser, som representerer store verdier, og som holder et unikt kulturlandskap i hevd. «Norge er det einaste landet i Nord-Europa som enno har ein omfattende, tradisjonell bruk av utmarka i den boreale regionen (barskogsona). Dei nærliggjande områda i Sverige og Finland er mest fullstendig lagt ned når det gjeld beitebruk». (Professor Klaus Høiland, Universitet i Oslo, www.norskog.no, 27.02.2014). Vi i Hedmark og Akershus kan legge til områdene øst for Glomma under det samme resonnement. Og snart faller også «skansene» i grønn sone. I dag er det for eks. 14 aktive brukere igjen i Stange. Det er grunn til å understreke at bortfallet av beitedyr reduserer det biologiske mangfold, da flere 10 talls insekter og planter, sopp og mikroorganismer, som i dag er på rødlista, er avhengige av beitebruken.

Det er dessverre ingen grunn til å tro at ikke denne negative utviklingen vil fortsette, dersom en ikke får en annen og mer offensiv forvaltning i grønn sone, dvs en forvaltning som gjør det mulig å se resultater på bakken som er i tråd med rovdyrforliket. Det er stor sannsynlighet for at trykket fra ulv mot de områder der beitedyra skal ha forrang (grønn sone) er vedvarende, fordi det stadig kommer «overskuddsulv», ulv som blir presset ut av flokkene i Sverige, og som er på søk etter reviområder vestover. Siden det i praksis ikke er beitedyr i rød sone, så trekker ulven raskt over i grønn sone fordi det er der «matfatet» nå finnes. Når det i rovviltforliket så klart og entydig slås fast at det **ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensiale i prioriterte områder**, og det er slik at det stadig blir påvist ulv i disse områdene, og ulven pr. definisjon **representerer et skadepotensiale**, så må forvaltningen av rovdyrforliket og ikke minst sonepolitikken endres og skjerpes, slik at det faktisk også i framtida blir mulig å ha beitedyr i grønn sone og utnytte verdifulle beiteressurser.

Så vidt vi forstår skal Stortinget i høst/vinter behandle ulvebestandsmålet i forbindelse med Rovdyrforliket. I denne sammenheng må en også presisere og forsterke forvaltningens handlingsrom i grønn sone, slik at forvaltningen av ulv faktisk står i forhold til Stortingets vedtak. (Det skal **ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensiale i prioriterte områder.**)

I denne uttalelsen har vi ikke tatt for oss det eventuelle handlingsrom som ligger i de internasjonale avtaler og forpliktelser Norge er en del av, slik som Bernkonvensjonen og Rio-konvensjonen, eller diskusjonen med Sverige om felles forvaltning. Vi inviterer altså ikke med denne uttalelsen til en overordnet og generell diskusjon om rovviltpolitikken som sådan. En slik diskusjon er selvsagt også svært viktig, men i vår sammenheng ønsker vi å sette fokus på forvaltningen i grønn sone. Vår ambisjon er å få en forvaltning av ulv som står i forhold til Stortingets vedtak, for deretter å kunne evaluere soner og rovdyrpolitikk på grunnlag av erfaringer en høster gjennom en bestemt og konsekvent forvaltning i tråd med forliket (Stortingets vedtak).

Etter vår oppfatning innebærer dette blant annet at det Stortinget må ha en grundig diskusjon om tiltak for at forvaltningen av rovdyrpolitikken skal leve opp til Stortingets intensjon. Dette vil innebære spørsmålet om at det i de prioriterte beiteområder skal være en stående

fellingsstillatelse uten forutgående søknad, at forvaltningen skal skje lokalt/kommunalt. Av andre tiltak for å få de facto en grønn sone vil være slik som bedre muligheter til å benytte helikopter ved uttak, bruk av opptrente ulvesporhunder ved fellingsforsøk, utarbeide og vedta felles kommunale beitebruksplaner osv.

Det er mange spørsmål som ikke er berørt i denne uttalelsen, og rovdyrpolitikken og forvaltningen av den står overfor mange dilemmaer og vanskelige utfordringer. Men i forbindelse med Stortingets forhandlinger i høst/vinter opplever vi det som svært avgjørende at forvaltningen i grønn sone følger Stortingets vedtak. Det er en livsviktig forutsetning for at verdifulle naturressurser kan høstes og at en legger forholdene til rette, slik at ei tradisjonell og verdifull næring også i framtida settes i stand til, på en bærekraftig måte, å produserer mat på fornybare ressurser!

Ordførerne i hedmark fylke fra Alvdal, Engerdal, Tynset, Tolga, Stor-Elvdal, Os, Ringsaker, Nord-Odal, Hamar, Løten (varaordfører), Rendalen (varaordfører) , Folldal (varaordfører) , Åsnes, Våler, Elverum, Stange
Ordførerne i Akershus fylke fra Gjerdrum, Hurdal, Eidsvoll, Nannestad
Ordførerne i Oppland fylke fra Gjøvik (varaordfører), Østre – Toten, Vestre- Toten, Ringebu, Sør-Fron, Nord-Fron, Sel, Øyer (varaordfører).

Kontakt: Nils A. Røhne, Ordfører i Stange. Tlf. 91781757

På grunn av ferieavvikling har nok ikke alle som vil slutte seg til dette initiativet hatt anledning til å svare, derfor vil flere komme til etter hvert. Men det er ingen tvil om at vi er i en situasjon der Stortinget har gjort et vedtak, og vedtaket ikke blir implementert i tråd med Stortingets vilje. Med en oppmerksomhet og med det engasjement som nå de områder som skal være **uten rovdyr som representerer et skadepotensiale, så venter undertegnede spent på riksrevisorens gjennomgang av hvorvidt Regjeringen følger opp Stortingets vedtak. Vi snakker i alle fall om et tresifret antall dyr som nå er tatt i områder der det etter Stortingets vedtak ikke skal være skadegjørere!!!**

Nils A. Røhne